

EL REFLEX ÒCULO-CARDÍAC

EN ELS NENS SANS

per

JOAN ALZINA I MELIS

Investigant habitualment el reflex òculo-cardíac en tots els subjectes que examinem, bons i malalts, i havent seguit tal consuetud en estudiar neurològicament l'any 1919 els nens de l'Escola Montessori, pertanyent a la Mancomunitat catalana, ens sembla interessant exposar-ne els resultats.

En aquesta Escola s'hi volgué empendre un estudi acurat del nen normal, seguint les idees de l'escola antropològica italiana personificada en De Giovanni i Viola, l'aplicació de les quals a la Pedagogia constitueix una de les aspiracions de la doctora Montessori. No era qüestió de vigilar les possibles malalties dels infants que freqüentaven l'Escola: era qüestió de comprovar com es comportava la normalitat anatòmica i fisiològica concreta en els nois que es troben en el període escolar; era qüestió d'analitzar les variacions d'aquesta normalitat a les distintes edats; era qüestió que especialistes pràctics en Antropologia, en el reconeixement físic i fisiològic dels diversos aparells orgànics els fessin amb certa periodicitat,

sense oblidar cap detall, sense oblidar tampoc l'anamnesi més detallada.

La normalitat és la perfecció, i, com tota perfecció, un ideal al qual l'home s'acosta més o menys sense arribar-hi mai. Aquí, com en tot, no hi regna l'arbitrarietat, sinó la norma, la llei; en efecte, si hom examina molts individus, hom troba que cada un presenta un cert nombre de caràcters o particularitats perfectes, normals, i altres pels quals s'aparta de la normalitat. Molts, tractant-se de persones sanes, reuneixen el cúmul de característiques normals que estan ben a prop del tipus ideal. Alguns se'n allunyen extraordinàriament; però, si es serien els individus segons el major o menor nombre de notes normals que posseeixen, es troba que es disposen d'una manera simètrica a l'entorn d'un punt central que en reuneix un nombre important. Des d'aquest punt, per excés o per defecte, van disminuint les xifres amb regularitat. És d'una natural complicació, encara que ben factible, la comprovació d'aquest fet, si s'opera amb diversos caràcters conjuntament; operant amb un sol caràcter, amb l'estatura o qualsevol altre, la comprovació resulta fàcil. Llavors es veu que la xifra d'estatura que reuneix més subjectes concorda amb la mitjana general dels estudiats i amb la corba binomial.

La normalitat, per tant, és una tendència envers la qual es dirigeix l'home. Les aberracions de la normalitat, lluny encara del camp de la Patologia, constitueixen veritables predisposicions morboses, com han demostrat amb absoluta evidència els professors De Giovanni i Viola i llurs deixebles. Sobre les predisposicions, saben els metges que s'hi pot influir amb èxit, especialment durant el període de la creixença: vet aquí el secret de l'interès altíssim d'un estudi acabat del nen normal, del *nen mitjà* (tal és el nom que se li ha d'aplicar) en les edats de la seva evolució.

Buscarem el reflex òculo-cardíac (perdoni el lector la digressió) en 82 infants, çò és, en 44 nens i 38 nenes, tots bons, compresos entre els 3 anys i els 10 anys. En les taules següents consten els resultats:

NENS

Edats	Nombre de nens	Reflex			
		Normal	Exagerat	Abolit	Invertit
3 anys	3	3			
4 »	8	7	I		
5 »	10	10			
6 »	9	6	I	I	I
7 »	5	5			
8 »	6	6			
9 »	I	I			
10 »	2	2			

NENES

Edats	Nombre de nenes	Reflex			
		Normal	Exagerat	Abolit	Invertit
3 anys	2	2			
4 »	3	2		I	
5 »	6	6			
6 «	8	7	I		
7 »	9	9			
8 »	6	6			
9 »	4	4			
10 »					

En resum: dels 44 nens, 40 presenten el fenomen normal, 2 exagerat, 1 abolit i 1 invertit; i, de les 38 nenes, en 36 es comprovà l'existència normal del fenomen, en 1 l'exageració i en 1 l'abolició. Els resultats difereixen, per tant, en gran manera dels del doctor Genoese, de la

Clínica Mèdica de Roma (1), que trobà el reflex òculo-cardíac exagerat en tots els nens examinats, sans i atacats de malalties diferents. I hem d'advertir que en tots els infants examinats per nosaltres el reflex fou buscat, en les millors condicions, dues o tres vegades en la mateixa sessió, i en alguns en dues sessions celebrades en dies diferents.

Els 3 nois que tenien exaltació del reflex eren nois nerviosos, emotius; 1 nen, no nena, havia patit de *pavor nocturnus*. Malgrat això, cap estava subjecte a una malaltia determinada més o menys vaga o definida.

Observàrem arrítmia respiratòria en 1 noi que tenia el reflex exaltat, i en 2 nois i 4 noies que el tenien normal.

Volem afegir que aquests resultats coincideixen, en tot el que hem vist en els nois sans que hem pogut analitzar: en la immensa majoria el reflex és normal.

*Escola Montessori de la Mancomunitat de Catalunya.
Barcelona.*

---

(1) *Gazzetta internazionale di Medicina*, N.º 14, A. 1918.